

S tem končamo poročilo o ustanovljenji društva, katero naj bode s svojo neprestano delavnostjo neusahljiv vir izdatnih dohodkov ter naj spominja še v pozna leta na važen dogodek, za vsakega avstrijskega državljana veselo zanimivi dan, na — dan 10. maja 1881.

Št. Jurij ob juž. žel., meseca oktobra 1887.

Valentin Jarc,
tajnik.

Dr. Gustav Ipavie,
ravnatelj.

Hugo vitez Berks,
ravnat. namestnik.

Vinske zadruge.

Iz Koroškega smo dobili dopis, ki se dotika važne stvari, prodaje vina. Mi nismo sicer po vsem teh misli, kakor jih podaja le-ta dopis, vendar pa mislimo, da je marsikaj v njem, kar zanima naše bralce. Zato ga podamo vsega, kakor je, o svojem času rečemo pa še tudi mi katero o tej stvari. Dopis se glasi:

Slovenskega vinogradnika tlačijo tri nesreče: 1. Trtna uš, 2. židovi in 3. revščina. Kaj storiti zoper trtno uš, za to imajo skrbeti poljedelsko ministerstvo in kmetijske družbe; tudi po časnikih se je v tem že dosti pisalo, zato hočem govoriti le o poslednjih dveh zlih.

V časih, ko so ljudje še pošteno vino točili in pili, je naš kmet svoje vino še lahko prodal in lepe denarje zanj skupil. Na Koroškem na pr. se je pilo skoro samo štajarsko vino. Ker namreč še ni bilo železnice, je bilo Korošcem štajarsko vino najbližje; iz Avstrije, Dolenjske, Hrvatske, Tirolske, Ogerske je bil prevoz z uprežno živino predrag. Ko so se pa dozidale železnice, začeli so na Koroško voziti vino tudi iz drugih dežel, največ iz Ogerske in Avstrije. Čeravno je namreč voznina na železnici nekaj krajcarjev več stala, nego iz Štajarske, vendar so zamogli blago nekaj boljši kup dajati, ker ga imajo na Ogerskem na izobilje. Na Ogerskem so se polagoma vse vinske kupčije polastili židovi, ker so videli, da nese to dosti dobička. Ogerskega kmeta so stiskali in odirali, posojevali mu že spomladi denar ali pa ga zakladali z žganjem, da so potem jeseni njegovo vino na pol zastonj v roke dobili. Ko so imeli vino tako dober kup v rokah, so ga lahko veliko ceneje dajali, nego štajarski vinogradnik, ki mora svoje delavce dobro plačati. Tako so naše štajarske vinogorce čisto v kot potisnili in jim prevzeli mnogo kupcev. Velike židovske hiše so najele svoje agente, ki so jih poslale po svetu vino ponujat. Koroškemu krčmarju je bilo bolj pripravno, da si vino kar naroči, namesto da bi sam po njega potoval na Štajarsko in pri tem trosil denar. Slovenski kmetje pa so po stari navadi gospodarili vsak za sebe, in ker vsak posamični ni mogel najeti

agenta, da bi po svetu vino ponujal, čakali so vsak s svojim vinom doma na kupce. Pa ti so zmirom bolj redko dohajali, ker so bili že od židovskih agentov polovljeni in preskrbljeni, zato je naš kmet dolgo čakal na kupca, in ko ga le ni bilo, je prodal svoje vino za vsako ceno kakemu vinskemu trgovcu. Židovi pa so imeli toliko kupcev, da jim je že pravega, pristnega vina zmanjkovalo, in začeli so vino sami izdelovati iz različnih esene, barv, alkohola in drugih več ali manj škodljivih tvarin. To je bil začetek „umetnega“ ali židovskega vina. Čeravno je bilo blago slabo, imeli so pa agenti toliko bolj nabrušen jezik. Ker to vino ne raste na gorici, zato tudi od vinograda in od težkega obdelovanja ni bilo treba plačati ne davkov, ne dnine za delavce; kaj čuda, da je bilo tako vino po ceni! Brezvestni krčmarji so pa tudi le na ceno gledali, in so rajši tako slabo vino naročevali, da so imeli pri litru več dobička.

Tako stoji stvar še do današnjega dne. Imamo sicer postavbo zoper umetno vino, pa kaj pomaga, ker se ne izpolnjuje, kakor je povedal poslanec Miha Vošnjak v graškem deželnem zboru. Gosp. ces. namestnik je odgovoril, da se bodo taki kaznovali, ako se mu naznanijo. No, ako bi se vesten komisar na Koroško, n. pr. v Celovec poslal, tukaj bi se lahko prepričal, da se potoči več umetnega in pokvarjenega, nego pristnega vina.

Ker je slovenski kmet svoje vino slabo prodajal, zraven pa moral nositi visoka in težka plačila, zadela ga je tretja nesreča, namreč revščina. Ta revščina ga še zdaj sili, da mora včasih svoje vino prej prodati, nego je zrelo, in sicer za polovico prave cene, ali pa se zadovolži, in mora plačevati obresti od dolga in tako ima dvojen davek: uni pa, ki vino sam naredi, nima davka, ne dragih delavcev, tak pač lahko obogati.

Zdaj se pa vprašajmo: Kako bi se dalo pomagati? Kako bi zamogli naši vinogradniki svoje vino za pošteno ceno prodati in ogerskim ter avstrijskim židom spet pivec prevzeti?

Štajarski kmetje ste si že nekoliko pomagali, da ste si osnovali svoje posojilnice, katere vas varujejo oderuhov. Zdaj bi vam jaz pa še svetoval, da si napravite vinske zadruge. Te si mislim tako uravnane: vsak vinski kraj si postavi velik vinski hram, in si izvoli nekaj poštenih mož, kateri vodijo vinsko zadrugo. Kedar je kmet vino pridelal, mu ni treba kupcev iskati in blaga pod ceno prodajati, ampak on pripelje ves svoj pridelek v skupni hram. Načelnik, ali kdor je za to postavljen, zapiše natanko, koliko je vsak vina pripeljal in kateri sod, katera sorta je od tega ali od družega. Ko je vino vsega kraja skupaj, začne ga zadruga prodajati.

jih lansko leto precepiti moral in so za drugimi precej zaostali.

Neporezано drevo le popke požene, nikar pa čvrstih mladik; hitro cvete, pa sad potem večidel odpade ker nima zadosti soka. Kako zamorem potem tako drevo drugo leto obrezati? Ker ima že mnogo cvetnih popkov, bo cvelo, kar je v spomladi res lepo, pa v les bo slabo rastlo, čeravno ga za polovico okrajšaj.

Tako drevo ostane navadno slabo, ima tenke veje, katere lahko sneg polomi, in če še klaverno raste, bo sad veje na zemljo potegnil, in če ga dobro ne podpreš, ti bo sad veje polamal. Najbolje je, da drevo, katero ima šibke veje, precepimo, sicer ga lahko sad, burja ali sneg polomi, nimamo ž njim veselja in malo dobička.

Nasproti pa prvo leto obrezano močne, dolge mladike požene, katere imajo samo lesne popke in še ne cvetejo drugo leto. Če so mladike dolge, je potrebno, da se drugo leto še za eno tretjinko okrajšajo, in tretje leto bo drevo spet dolge in močne mladike pognalo in lepo čvrsto krono dobilo, iz katere se poznej le pregoste veje izrežejo. Poglejmo izgled tudi pri cepljenju. Zakaj cepič do 4 ali tretjega očesa odrežemo? Vsakemu je znano, da če bi celi vrh cepiča pustili, bo le ozelenel ali kratke mladike pognal, nasproti pa, če samo eden vrh pustimo, bo krepko pognal. F. P—k.

Sejmovi. Dne 28. januarija v Artičah, in v Poličanah (za svinje). Dne 30. jan. v Radgoni. Dne 1. febr. v Jurkloštru, v Lučanah, na Bregu, v Ptuju in v lmenem. Dne 3. febr. pri sv. Juriju na Ščavnici, v Jarenini in v Vidmu.

Dopisi.

Iz Celja. (Čast. šolske sestre.) Božičnica, koja je priredilo „kat. podporno društvo“ pri šolskih sestrah, se je jako povoljno vršila. Pred mnogobrojnim občinstvom so otroci dekliške šole šolskih sester prav lepo deloma deklamovali, deloma primerne božične pesmice s spremljevanjem harmonija prepevali. V novič smo zopet imeli priložnost prepričati se, da dekliška šola šolskih sester leto za letom napreduje, in pač zasluži, da se vsestransko podpira in to osobito, ker tej šoli se homo morali zahvaljevati, ako se duh laži-liberalizma, koji s svojim strupom žalibog tudi prosto ljudstvo blizo mest že okužuje, od naše okolice odbije, okolica pa to ostane, kar je dozdej „verno slovenska“. — Po vsporedu je načelnik društvu, g. župnik Žičkar v primernem govoru razložil pomen slovesnosti, opozarjal občinstvo na sivolasega starčka v Rimu, sv. Očeta, kateremu se ravno sedanji čas poklanja ves svet, katoliški in nekatoliški, in kojega zlata maša je vse ka-

toličane napolnila z novim navdušenjem za prave svetinje sv. cerkve; slednjič je opominjal otroke, naj bodo hvaležni dobrotnikom svojim, posebno največjemu dobrotniku društva Njih preuzvišenosti premilostljivemu knezu in škofu Jakobu Maksimilijanu, kateri bodo v tekočem letu obhajali 25letnico kot škof in 50letnico kot mašnik. Potem je visokorodna gospa pl. Vašič razdelila obleko, obutev itd. med uboge otroke. Vse dobrotnike in prijatelje našega društva bode gotovo zanimalo zvedeti, da je odbor kat. podp. društva v svoji seji na praznik sv. Štefana sklenil, delokrog našega društva razširiti na celo škofijo, da se bodo tudi po družih trgih in mestih naše vladikovine zamogle posebne dekliške šole pod vodstvom šolskih sester ustanovljati.

Iz Celjske okolice. (Občinska volitev.) Še menda nikdar ni nič razburilo tako duhove v celej naši občini, kakor zadnja volitev za občinski odbor. Nemški Celjani, ki hočejo povsod imeti svoj nos, povsod zvonec nositi, napenjali so vse strune, da se v naši občini zdržijo na krmilu. Kričali so torej in pisali vedno, da treba voliti v odbor take može, ki bodo mestu prijazni, t. j. take, ki bodo k vsemu prikimali, kar hočejo Celjani imeti; može, ki bodo gledali pred vsem na to, kar bo Celjanom na korist, ne pa naše občini in pa slovenskim kmetom. Mi Slovenci smo se pa sopen pripravljali, da položimo pri naši občini nemškutarijo v grob, ter pometemo iz občinske hiše tiste čudne strijce, ki jih je rodila slovenska mati, pa nočejo biti Slovenci, nego se bratijo z našimi sovražniki, ki so rajši sluge nemških Celjanov, kakor bi bili samosvetni slovenski gospodarji. — Dne 9. januarija volil je III. razred. V tem je 513 volicev. Volitev trajala je torej tudi od 9. ure zjutraj pa do 10. ure zvečer. Borba bila je huda. V tem razredu je namreč sila mnogo Celjanov. Skoraj vsaka hiša v Celju ima v naši občini kak travniček ali njivico. Vsi posestniki takih hiš v Celju imajo torej tudi volilno pravico. In Celjani so privlekli vse na volišče, kar leze in gre; če kateri ni mogel hoditi, sta ga pa dva na pol vlekla, na pol nesla v volilno dvorano. V sosednej krčmi imeli so svoj tabor. Tam se je najprej vsak „okrepčal“, potem sta ga spremila, ko je prišla vrsta nanj, po dva možiclja k volitvi. Ne 5 Celjanov menda ni izostalo. Pa vse ni pomagalo nič. Naši kmetje stali so, kakor skala. Tudi taki volilci, ki imajo po več ur hoda v Celje, prišli so, da pričajo s svojim glasom za narodno reč. Tako so prišli skoro v polnem številu iz Levca, iz Trnovelj, iz Teharja in celo iz Galicije, Št. Martina v Rožni dolini, Št. Jungerte itd.; vrli Trnovljčani so rekli: Celjani se vtikajo v naše volitve, moramo pa tudi mi začeti jim povračevati! Kakor